

Trhovo motivované investície do infraštruktúry

Patrícia Brhlíková
odbor rozvoja energetických trhov
Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.

Jarná konferencia SPX, 21. jún 2019

Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s.

Obsah

1. Prečo je potrebné pridelovať prenosovú kapacitu?
2. Obmedzená prenosová kapacita => potenciálne rozdielne ceny
3. Na čo slúžia výnosy z úzkych miest?
4. Právna úprava využívania výnosov z úzkych miest
5. Delenie výnosov z úzkych miest – status quo vs. cieľový model
6. Verejné konzultácie

Prečo je potrebné pridelovať prenosovú kapacitu?

Ideálny stav

- Tzv. copper plate model
- žiadne obmedzenia z pohľadu prenosových kapacít → jednotná spotová cena elektriny na veľkoobchodnom trhu
- Napr. trhy v rámci ponukovej oblasti – kapacita nie je pridelovaná a obchoduje sa bez obmedzení

vs.

Realita

- Reálna sústava - kapacitné obmedzenia,
- model trhu s elektrinou v EÚ - zonálny systém tzv. systém ponukových oblastí (BZ),
- reflektuje obmedzené prenosové možnosti sústav

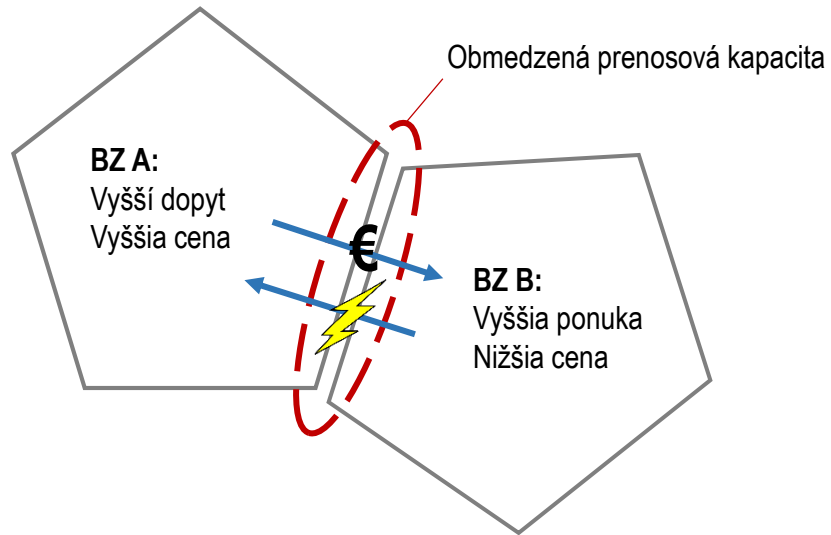
Medzi BZ → hranice ponukových oblastí, ktoré predstavujú potenciálne obmedzenia obchodov

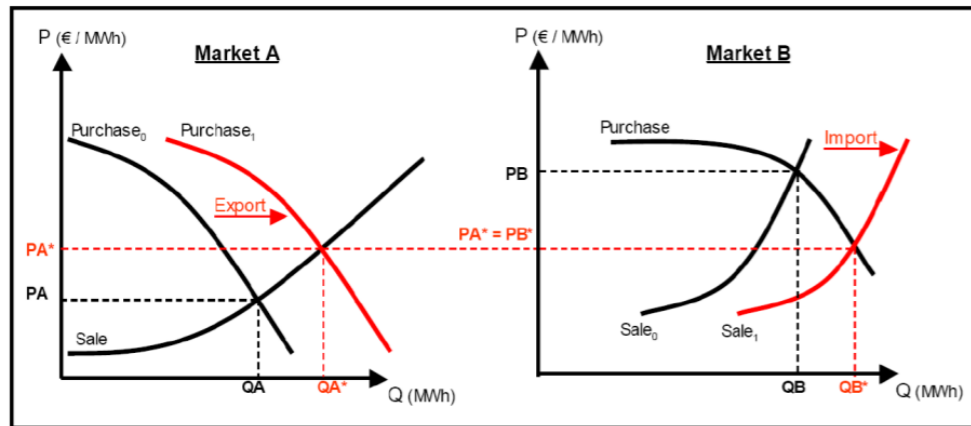
Pridelovanie kapacít

Obmedzená prenosová kapacita => potenciálne rozdielne ceny

- market coupling (implicitná aukcia) - optimálne využívanie prenosových kapacít a konvergencia cien
- Dostatok kapacity → ceny v susedných ponukových oblastiach rovnaké
- Nedostatok kapacity (t.j. menej než požaduje trh) → vznik cenových diferenciálov medzi ponukovými oblasťami

Cenový rozdiel = existencia tzv. úzkych miest, ktoré limitujú obchodovanie

- „generuje“ sa tu výnos z úzkych miest/príjmy z preťaženia

Na čo slúžia výnosy z úzkych miest?

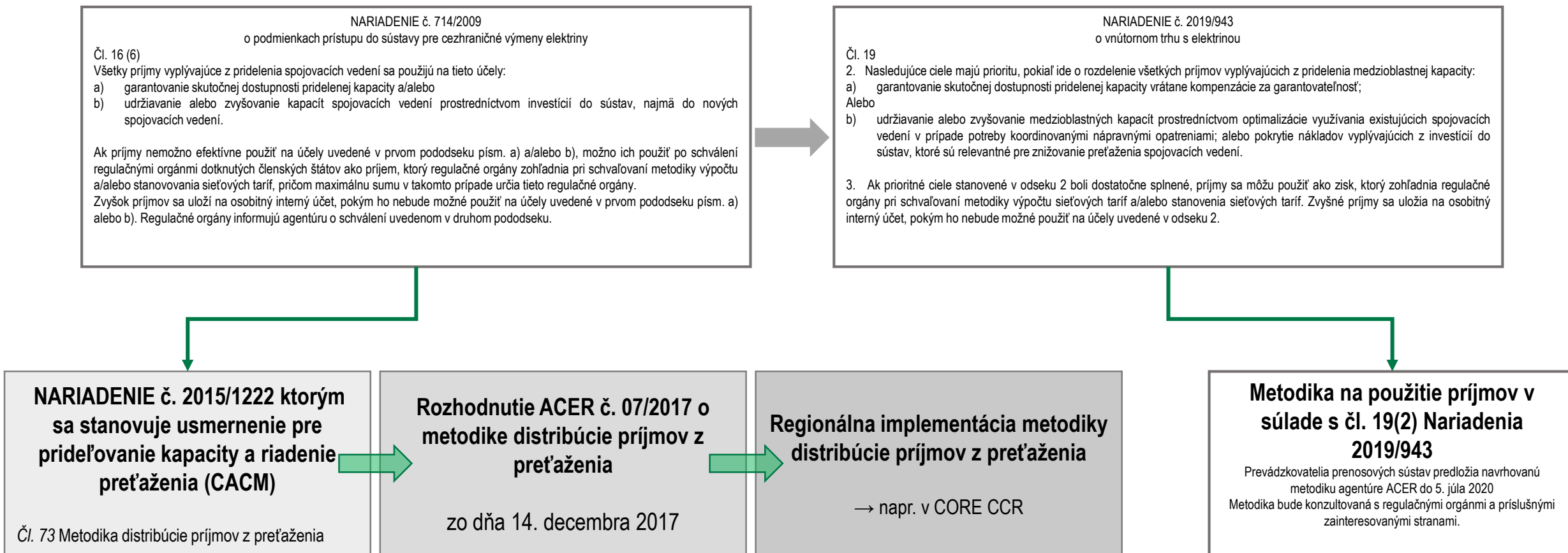
- výnosy z úzkych miest „oceňujú kapacitu“ – cenový rozdiel (výnos) vzniká na tých hraniciach ponukových oblastí kde dopyt po kapacite prevyšuje jej dostupnosť
- Mechanizmus zabezpečuje aby boli výnosy z úzkych miest generované s ohľadom na to, kde je infraštruktúra naozaj potrebná → t.j. smery/hranice kde je najvyšší dopyt po prenosovej kapacite

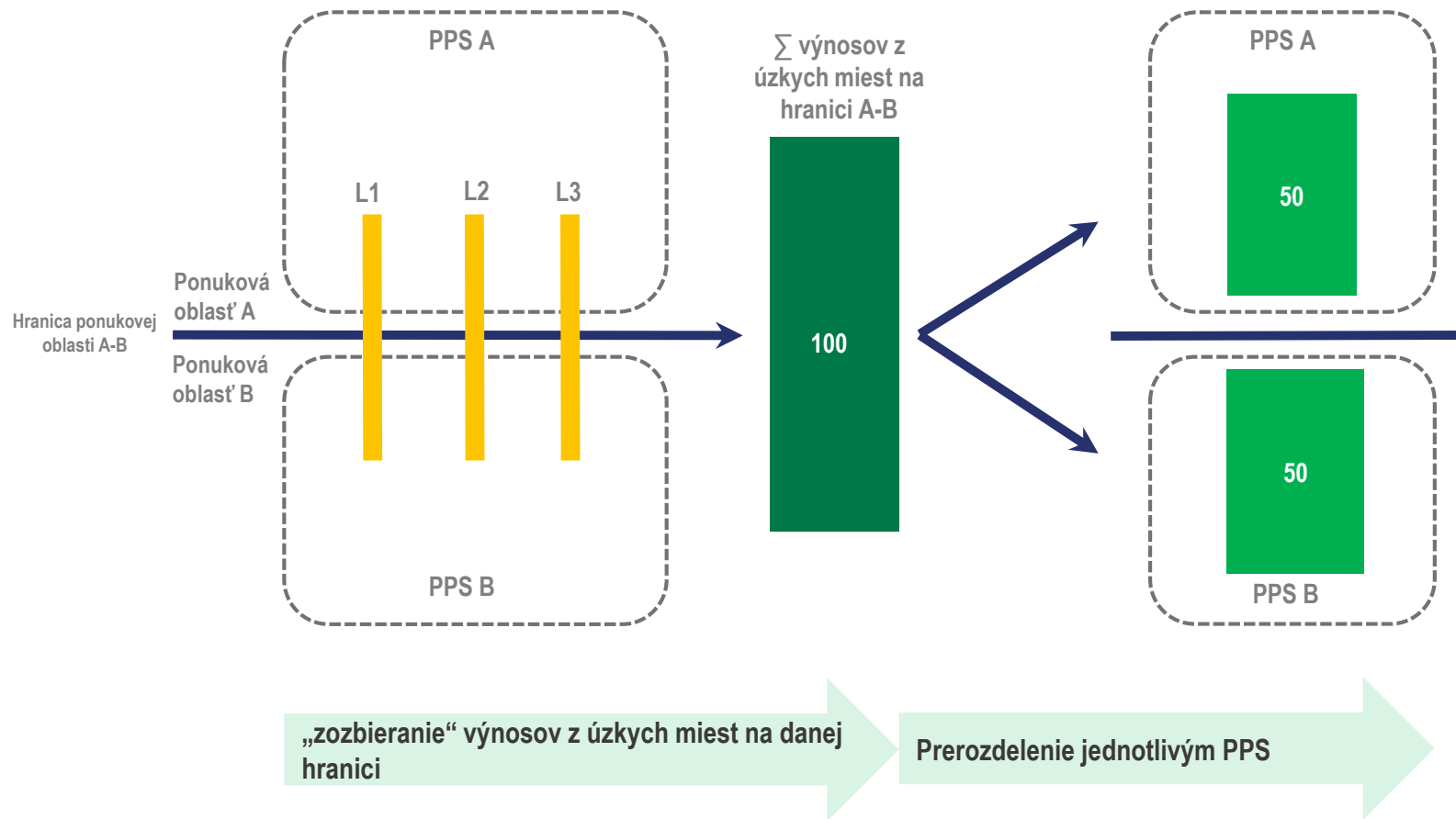
Ekonomický signál pre výstavbu infraštruktúry

- Legislatívne upravené a regulované využívanie výnosov z úzkych miest na hraniciach ponukových oblastí

Právna úprava využívania výnosov z úzkych miest

Delenie výnosov z úzkych miest – status quo

- V 4MMC je uplatňovaný výpočet metódou NTC – výnosy z úzkych miest vypočítané na danej hranici ponukovej oblasti
- „decentralizovaný“ prístup
- Výnosy rozdelené medzi PPS na oboch stranách hranice
- Kľúč delenia výnosov – 50/50

Delenie výnosov z úzkych miest – cieľový model

Rozhodnutie ACER č. 07/2017 o metodike distribúcie výnosov z úzkych miest

- Definuje spôsob výpočtu a delenia výnosov z úzkych miest
- **Stanovuje 3 vrstvy výpočtu**
 1. centrálna entita zozbiera od centrálnych protistrán všetky výnosy z úzkych miest, ktoré sú výsledkom obchodovania v danom časovom rámci a následne ich rozdelí medzi jednotlivé regióny pre výpočet kapacít
 2. Na regionálne úrovni sú výnosy z úzkych miest rozdelené na dané hranice ponukových oblastí (a jednotlivé cezhraničné prepojenia na základe ich podielu na cezhraničnom prenose) vrátane remunerácie dlhodobých prenosových práv
 3. Výnosy z úzkych miest pridelené danej hranici ponukovej oblasti sú rozdelené podľa platného kľúča zdieľania nákladov medzi PPS (napr. 50/50, delenie podľa vlastníckej štruktúry dotknutých vedení)

$$CI_{total} = - \sum_{i=1}^{NRH} NP_i \times P_i$$

NP_i = regionálna net pozícia ponukovej oblasti (bez „externých“ tokov)

P_i = cena v ponukovej oblasti „i“, ktorá je výsledkom SDAC

NRH = celkový počet ponukových oblastí v regióne (CORE CCR=12)

- Predpokladom implementácie metodiky distribúcie výnosov z úzkych miest je zavedenie koordinovaného výpočtu na úrovni regiónov pre výpočet prenosových kapacít podľa Nariadenia CACM (→ podľa aktuálneho harmonogramu by mal byť výpočet flow-based zavedený v regióne CORE v Q4 2020)

Verejné konzultácie

CACM čl.12(1) & FCA čl. 6(1): Prevádzkovatelia PPS a organizátori NEMO zodpovední za predkladanie návrhov podmienok alebo metodík alebo ich zmien v súlade s týmto nariadením vedú konzultácie so zainteresovanými subjektmi vrátane príslušných orgánov každého členského štátu, pokiaľ ide o pripravované návrhy podmienok alebo metodík, a to v prípadoch, v ktorých sa to výslovne stanovuje v tomto nariadení. Tieto konzultácie trvajú najmenej jeden mesiac.

Konzultačný proces

- i. pre získanie spätnej väzby od účastníkov trhu všetci PPS alebo CORE PPS organizujú najneskôr jeden mesiac pred predložením príslušnej metodiky verejné konzultácie
- ii. účastníci trhu sú (včas) informovaní o obsahu každej konzultovanej metodiky a načasovaní konzultačného procesu
- iii. Konzultovaný dokument je sprístupnený účastníkom trhu prostredníctvom konzultačného hubu ENTSO-E ([ENTSO-E consultations webpage](#))
- iv. PPS po každej konzultácii zanalyzujú všetky reakcie získané z verejnej konzultácie a následne všetky stanoviská spracujú do „konzultačnej správy“
- v. v „konzultačnej správe“ sú spracované jasné a dôkladné zdôvodnenia zapracovania / nezapracovania jednotlivých názorov a požiadaviek účastníkov trhu do príslušnej metodiky v súlade s postupom podľa čl. 12 ods. 3 CACM respektíve čl. 10 ods. 3 FCA
- vi. „konzultačná správa“ sa zverejní súčasne s predložením schvaľovaného balíka národným regulačným orgánom z regiónu CORE

Predpokladané verejné konzultácie týkajúce sa výnosov z úzkych miest:

Metodika distribúcie príjmov z preťaženia podľa čl. 73 CACM (v prípade zmeny súčasnej verzie)

Regionálna metodika distribúcie príjmov z preťaženia v regióne CORE

Metodika na použitie príjmov v súlade podľa čl. 19(2) Nariadenia 2019/943

Ďakujem za pozornosť!

